

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Wybrane obrzędy i zwyczaje część teoretyczna

**EtnoMałopolska - 3 dniowe warsztaty szkoleniowe dla przedstawicielek Kół Gospodyń Wiejskich z Województwa
Małopolskiego – strażniczek dziedzictwa kulturowego regionu**

Szaflary, 8-10 lipca 2020

szafa
ETNO
grafia

Patryk Rutkowski
szafaetnografa.pl
Uniwersytet Śląski

Zwyczaj

- «powszechnie przyjęty, tradycyjny sposób postępowania w pewnych okolicznościach»
- «właściwy komuś sposób postępowania»

Obrzęd

- utrwalone w tradycji, często określone przepisami, czynności i praktyki o znaczeniu symbolicznym, towarzyszące jakiejś uroczystości.

Symbol

- 1. «znak, osoba, przedmiot itp., które coś oznaczają»
- 2. «osoba lub zwierzę będące uosobieniem czegoś»
- 3. «znak literowy lub cyfrowy stosowany do oznaczania wielkości, jednostek miar, artykułów handlowych, pierwiastków chemicznych itp.»

Rytuał

- 1. «ustalona forma symbolicznych czynności, składających się na obrzęd religijny, praktyki magiczne lub podniosłą uroczystość»
- 2. «zespół czynności, których częste powtarzanie tworzy dotyczący czegoś zwyczaj»

Obrzędowość doroczna

- wszelkie ludzkie, indywidualne bądź zbiorowe działania, oparte na konkretnym okresie – cyklu roku, które związane są przez zachowania mi ukształtowanymi przez obowiązujące w społeczeństwie wartości i normy.

WIZJA ŚWIATA

W dawnej kulturze wizja świata, człowieka i kosmosu stanowiła spójną całość oraz określała normy i zachowania w społeczeństwie, miała również odzwierciedlenie w obrzędowości dorocznej i rodzinnej. Obydwie te sfery łączą pozostałości dawnych pogańskich wierzeń z kulturą chrześcijańską.

Cykl życia

Los człowieka zależny jest od ciał niebieskich, praw rządzących kosmosem, żywiołów, zjawisk atmosferycznych i przyrody. W całym jego życiu towarzyszą mu zarówno „dobre”, jak i „złe” siły. Znajomość „praw” kierujących porządkiem świata, przestrzeganie nakazów i zakazów decydowało o losie człowieka. Życie w dawnej wsi oparte było na rytmie doby i cykliczności pór roku, łączyło codzienność z czasem świątecznym, wpisanym w katolicki rok liturgiczny. Obrzędy doroczne i rodzinne zawarte w czasie świątecznym wyzwały specyficzną, często nieracjonalną przestrzeń, odmienną do tej w codziennym bytowaniu człowieka.

Tradycje ludowe

Tradycje ludowe wiązały się ściśle z porami roku i pracami gospodarskimi oraz z okresem liturgicznym, który w życiu społeczności wiejskiej wyznaczał wchodzenie i wychodzenie z okresu świątecznego. Obrzędy związane były również ze świętami i kolejnymi etapami życia ludzkiego: od narodzin do śmierci

Patryk Rutkowski
szafaetnografa@gmail.com
698360120

Dziękuję

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich:
Europa inwestująca w obszary wiejskie.
Instytucja Zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich
na lata 2014-2020 – Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.